

Overzicht EU fondsen voor R&D naar Duurzame Energie voor Nederland

Fonds	Budget R&D en/of DE	Korte omschrijving
<u>KP7 – Thema Energie</u>	€2,35 miljard voor Energie voor periode 2007-2013	Het Zevende Kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (KP7) is een EU fonds voor R&D naar thema's, waaronder Energie. Duurzame energie valt onder onder thema Energie. Er is geen specifiek budget voor duurzame energie gereserveerd.
<u>IEE</u>	€727 miljoen voor Duurzame Energie en Energie-Efficiëntie voor periode 2007-2013	Europees programma, bedoeld om het aandeel van Duurzame energie te vergroten door niet-technologische barrières op te heffen, de toegang tot de markt te verbeteren en de bewustwording te bevorderen. Niet specifiek voor R&D, wel in de demonstratiesfeer en eerste marktintroductie.
CIP - Entrepreneurship and Innovation Programme (EIP)	€430 miljoen voor Eco-innovation en Energie-Efficiëntie voor periode 2007-2013	Competitiveness and Innovation Framework Programme, is een Europees programma, waarvan met name het deelprogramma EIP (Entrepreneurship and Innovation Programme) bedoeld is, om het concurrerend vermogen van Europese ondernemingen te versterken, en het toenemend gebruik van Duurzame energie en Energie-efficiëntie te bevorderen.
<u>Structuurfondsen</u>	€21 miljoen voor Duurzame Energie voor periode 2007-2013	Europese fondsen, bedoeld om de economische ontwikkeling in achtergebleven gebieden te stimuleren, meer en betere banen te creëren, en grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen. De fondsen zijn ook sterk gekoppeld aan de Lissabon doelstellingen. Er zijn afzonderlijke budgetlijnen voor R&D en Duurzame energie, maar de combinatie blijkt alleen uit de specifieke prioriteiten in de verschillende Operationele Programma's van de regio's.

Nadere beschrijving per fonds:

- 7^e Kader Programma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (KP7) / ENERGIE
- Intelligent Energy – Europe (IEE)
- The Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP)
- Structuurfondsen Nederland

Fonds	7^e Kader Programma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (KP7) - Thema ENERGIE
Doelstelling	<p>De kaderprogramma's voor onderzoek en technologische ontwikkeling hebben twee belangrijke strategische doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De wetenschappelijke en technologische basis van de Europese industrie verstevigen; • Het internationale concurrentievermogen van de Europese industrie bevorderen en onderzoek dat het EU-beleid ondersteunt stimuleren. <p>Het zevende kaderprogramma (KP7) stelt cofinanciering beschikbaar voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratieprojecten met een „Europese toegevoegde waarde”. Een van de hoofdaspecten van de Europese toegevoegde waarde is de transnationaliteit van vele acties: onderzoeksprojecten worden uitgevoerd door consortia met deelnemers uit verschillende Europese (en andere) landen. Daarnaast is Europese toegevoegde waarde te vinden in het verhogen van de concurrentie tussen wetenschappers in fundamenteel grensverleggend onderzoek van het nationale naar het Europese niveau.</p> <p>Binnen KP7 zijn verschillende werkprogramma's of thematische gebieden, waaronder ook Energie. De programma's van het thema Energie zijn gericht op het reduceren van CO₂-uitstoot, het verbeteren van de energie-efficiëntie, het versnellen van de ontwikkeling van duurzame energietechnologieën en de inzet hiervan, en het diversifiëren van Europa's energiemix. Bovendien moet de Europese energiesector succesvol kunnen concurreren op mondiaal niveau.</p>
Budget en randvoorwaarden	<p>De Europese Commissie heeft voor de periode 2007-2013 een bedrag van 2,35 miljard Euro gereserveerd voor projecten binnen het thema Energie, op een totaalbudget voor KP7 van meer dan 50 miljard Euro. Duurzame energie is een van de aandachtsgebieden binnen het thema Energie, maar er is geen verdere onderverdeling in budget voor de aandachtgebieden.</p> <p>Financiering van projecten is op basis van cofinanciering. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van de aard van het project (onderzoek, coördinatie, etc.) en de aard van de deelnemers (publiek, privaat, etc.) en ligt over het algemeen tussen 50-100%.</p>
Doelgroep	<p>Onder andere de volgende organisaties en individuen: onderzoeksgroepen aan universiteiten of onderzoeksinstituten; bedrijven die willen innoveren; midden- en kleinbedrijven (MKB); MKB-verenigingen of -groeperingen; openbare of gouvernementele administratie (lokaal, regionaal of nationaal); beginnende onderzoekers (postgraduaatsstudenten); ervaren onderzoekers; instituten die onderzoeksinfrastructuren van transnationaal belang leiden; organisaties en onderzoekers uit derde landen; internationale organisaties; organisaties die de civiele samenleving vertegenwoordigen.</p> <p>Als algemeen principe is KP7 open voor deelname vanuit elk land ter wereld. De procedures voor deelname en mogelijkheden tot financiering voor verschillende groepen landen verschillen, waarbij de EU-lidstaten beschikken over de meest omvattende rechten en toegang tot financiering.</p>
Aandachtsgebieden	<p>KP7 Demonstratie (DG-TREN), voor de korte en middellange termijn, stimuleert de ontwikkeling van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schone energie; in het bijzonder hernieuwbare energie hulpbronnen, energiedragers en niet vervuilende hulpbronnen; • Energiebesparing en energie-efficiëntie; • Alternatieve brandstoffen. <p>KP7 Onderzoek (DG-RESEARCH), voor de middellange en lange termijn,</p>

	<p>bevordert onderzoek naar nieuwe technologieën, zoals de ontwikkeling van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waterstof- en brandstofcellen. <i>Sinds 2008 is dit onderdeel uit het Energie-werkprogramma van KP7 vervallen wordt uitgevoerd door de Joint Technology Initiative Fuel Cells and Hydrogen (JTI-FCH);</i> • Hernieuwbare elektriciteitsopwekking. De focus is vooral op fotovoltaïsche energie, windenergie en biomassa en daarnaast op geothermische energie, thermal solar en waterkracht; • Hernieuwbare brandstofproductie en aanbodketen van vaste, vloeibare en gasvormige brandstoffen van biomassa (focus vooral op brandstoffen geschikt voor transport), gericht op zowel nieuwe type brandstoffen als bestaande brandstoffen en bioraffinage concepten; • Hernieuwbare energie voor verwarming en afkoeling; • CO₂ opvang en opslag technologieën (zero emission power generation); • Clean coal technologieën; • Intelligente energienetwerken; • Energie-efficiëntie en energiebesparing; • Kennis voor beleidsvorming op het gebied van energie, en; • Horizontale programma activiteiten (kennisverspreiding en zorgen voor samenhang tussen de verschillende onderzoeken)
Criteria	<p>Inhoud van aanvragen moet betrekking op de onderwerpen en schema's vermeld in het bijbehorende werkprogramma en de eisen vermeld in de Call for Proposals. Het maximale percentage aan vergoedingen voor de kosten van een project is afhankelijk van het financieringssysteem, de wettelijke status van de deelnemer en het type activiteit. Het standaardpercentage aan vergoedingen voor onderzoek en technologische ontwikkelingsactiviteiten is 50 %. Bepaalde juridische entiteiten kunnen tot 75 % krijgen (non-profit publiekrechtelijke instanties, MKB-bedrijven, onderzoeksorganisaties, hogere en secundaire onderwijsinstellingen). Voor demonstratieactiviteiten is het vergoedingspercentage maximaal 50 %. Voor andere activiteiten (beheer consortium, netwerking, opleiding, coördinatie, verspreiding enz.), kan het vergoedingspercentage oplopen tot 100 % van de in aanmerking komende kosten.</p>
Deadlines en procedures	<p>Oproepen tot het indienen van voorstellen staan op de Cordis website: http://cordis.Europa.eu/fp7/home_en.html</p>
Type Projecten	<p>KP7 ondersteunt demonstratieprojecten en onderzoeksprojecten. DG-TREN is verantwoordelijk voor <i>demonstratieprojecten</i> die op relatief korte termijn (<5 jaar) een bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen op energiegebied, met als belangrijkste doel het verkorten van de tijd tot marktintroductie van veelbelovende technologieën en systemen. DG-RESEARCH is verantwoordelijk voor <i>onderzoeksprojecten</i> die op middellange en lange termijn (> 5 jaar) een bijdrage zullen leveren.</p>
Bron en verdere informatie	<p>KP7 Homepage: http://cordis.Europa.eu/fp7/home_en.html KP7 – Thema Energie: http://cordis.Europa.eu/fp7/energy/home_en.html Meer informatie over energie in KP7 en over ondersteuningsmogelijkheden is te vinden op de EGL website van SenterNovem: http://www.senternovem.nl/eglenergy/index.asp</p>
Rol SenterNovem	<p>Informatie en ondersteuning via EGL</p>

Fonds	IEE - Intelligent Energy Europe
Doelstelling	Het Intelligent Energy - Europe programma is hét instrument van de EU om niet-technologische projecten op energiegebied te ondersteunen. Dit programma beoogt het aandeel van duurzame energie te vergroten door niet-technische barrières op te heffen, de toegang tot de markt te verbeteren en de bewustwording te bevorderen. Het gaat met name om de internationale overdracht van kennis en ervaring, de promotie van 'best practices', het verstevigen van netwerken en het versterken van de institutionele capaciteit (bijvoorbeeld door het oprichten van lokale en regionale energieagentschappen). Het IEE-programma levert een bijdrage aan het bereiken van de 20/20/20 doelstellingen op energieterrein die de EU zichzelf voor 2020 heeft gesteld. Het huidige tweede IEE-programma loopt van 2007-2013 en is het vervolg op het eerste IEE-programma dat van 2003 tot 2006 liep.
Budget en randvoorwaarden	Voor de periode 2007-2013 is een budget van EUR 727 miljoen beschikbaar. Binnen IEE wordt 75% van de in aanmerking komende projectkosten vergoed.
Doelgroep	Het IEE-II is bedoeld voor bedrijven, kennisinstellingen, NGO's, overheden en intermediairs die willen samenwerken in Europees verband.
Aandachtsgebieden	IEE-II bestaat uit drie verticale actiegebieden en een horizontale deel, de zogenoemde integrated initiatives. Het gaat om: SAVE - het verbeteren van energie-efficiëntie en het verhogen van rationeel energiegebruik, in het bijzonder voor woningen en in de industriële sector ALTENER – het stimuleren van hernieuwbare energiebronnen STEER - ondersteuning voor alle energieaspecten voor transport De integrated initiatives omvatten projecten die in meer dan één actieterrein thuishoren.
Criteria	<ul style="list-style-type: none"> - Indieners (publiek of privaat) moeten in een van de lidstaten gevestigd zijn. - Voor projecten moeten minimaal drie partners van verschillende lidstaten deelnemen - Maximale duur van de projecten is 36 maanden - Voorstellen moeten voldoen aan de eisen vermeld in de Call for Proposals
Deadlines en procedures	Oproepen tot het indienen van voorstellen staan op de IEE website: http://ec.Europa.eu/energy/intelligent/index_en.html
Type Projecten	Typische activiteiten: studies, audits, analyses, trainingen en campagnes, certificeringen, maatregelen voor standaardisering en harmonisering, benchmarking en lange termijn afspraken, privaat-publieke samenwerkingsverbanden, ontwikkelen van financieringsinstrumenten, kennisverspreiding e.a..
Bron en verdere informatie	IEE website: http://ec.Europa.eu/energy/intelligent/index_en.html EGL: http://www.senternovem.nl/eglenergy/iee/index.asp
Rol SenterNovem	Informatie en ondersteuning via EGL, uitvoering van diverse IEE projecten, hetzij als coördinator, hetzij als deelnemer. Meer informatie over deze projecten is beschikbaar op: http://www.senternovem.nl/KEI/31_projecten/index.asp

Fonds	Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP)
Doelstelling	Het 'Competitiveness and Innovation Framework Programme' richt zich op het versterken van het concurrerend vermogen van Europese ondernemingen, en bevordert het gebruik van informatie en communicatie technologieën (ICT), alsmede het toenemend gebruik van duurzame energie en energie-efficiëntie door de informatie-maatschappij.
Budget en randvoorwaarden	CIP heeft een totaalbudget van meer dan 3.6 miljard Euro voor de periode 2007-2013: <ul style="list-style-type: none"> • 2,17 miljard Euro voor EIP (waarvan meer dan 1,1 miljard Euro voor financiële instrumenten en 430 miljoen Euro voor de stimulering van eco-innovation); • 730 miljoen Euro voor ICT-PSP; • 727 miljoen Euro voor IEE.
Doelgroep	De primaire doelgroep is het MKB.
Aandachtsgebieden	Het CIP bestaat uit drie specifieke deelprogramma's: <p>Entrepreneurship and Innovation Programme (EIP): EIP richt zich op het faciliteren van toegang tot financiën voor de opstart en groei van MKB-bedrijven, en moedigt investering aan in innovatie en intersectorale samenwerking en vormen van innovatief ondernemerschap.</p> <p>Information Communication Technologies Policy Support Programme (ICT-PSP): ICT-PSP focust op de ontwikkeling van een Europese informatieruimte, versterking van de interne markt voor ICT en ICT-producten en diensten, en stimuleert innovatie door brede acceptatie van ICT-investeringen in het publieke belang.</p> <p>Intelligent Energy Europe Programme (IEEP): IEPP moedigt energie-efficiëntie, energiediversificatie en het gebruik van duurzame energiebronnen aan in transport.</p>
Criteria	Het basisprincipe van CIP is co-financiering. De Europese Commissie verleent subsidies aan projecten als percentage van de totale kostenomvang van bijv.: <ol style="list-style-type: none"> a) Studies, dataverzameling, inventarisaties en publicaties; b) Twinning and expertbijeenkomsten, met inbegrip van experts van publieke instellingen, experts die MKB-bedrijven vertegenwoordigen, conferenties etc.; c) Bewustwording, netwerken en andere relevante activiteiten; d) Benchmarking van nationale of regionale prestaties, werken aan 'good practices', incl. disseminatie en implementatie; e) Uitwisseling van kennis en ervaring binnen Europa, gekoppeld aan themanetwerken en een diversiteit van belanghebbenden, welke gecoördineerde activiteiten en kennistransfer ondersteunen.
Deadlines en procedures	De Europese Commissie verleent geen directe subsidies, maar verwijst aanvragers naar een specifieke lijst van aangewezen intermediairs. Projecten en -activiteiten moeten voldoen aan thema's en eisen van CIP, zoals vermeld in de Calls for Proposals. Na sluitingsdatum van indiening worden aanvragen door een panel van experts beoordeeld. Alleen de beste aanvragen komen voor subsidie in aanmerking.
Type Projecten	CIP vormt een aanvulling op nationale programma's; gesubsidieerde activiteiten moeten een "Europese toegevoegde waarde" hebben, zoals tot uitdrukking komt in transnationale door consortia uitgevoerde activiteiten, incl. deelnemers uit verschillende Europese of andere landen. Ook individuele aanvragers kunnen in aanmerking komen, indien aanvragen leiden tot innovatieve oplossingen in het belang van Europa als geheel. Projecten die de eerste toepassingen betreffen, herhaalde markttoepassing van innovatieve technieken, producten of praktijken van Europees belang worden ondersteund.

Bron en verdere informatie	CIP website: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm
Rol SenterNovem	Informatie en ondersteuning via EG-Liaison

Fonds	Structuurfondsen Nederland														
Doelstelling	De Europese structuurfondsen zijn bedoeld om de cohesie binnen de Europese Unie te vergroten, o.a. door de economische ontwikkeling in achtergebleven gebieden te stimuleren, meer en betere banen te creëren, en grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen. De fondsen zijn ook sterk gekoppeld aan de Lissabon doelstellingen. Voor Nederland zijn de structuurfondsen EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) en ESF (Europees Sociaal Fonds) van belang, die het regionale beleid van Nederland aanvullen. Nederland is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van het structuurbeleid. Hier zijn verschillende partijen bij betrokken. Het Ministerie van Economische Zaken heeft een coördinerende rol bij de uitvoering van dit beleid in Nederland.														
Budget en randvoorwaarden	<p>Nederland ontvangt in de periode 2007-2013 1.907 miljoen Euro uit de structuurfondsen. Nederland verdubbelt het bedrag tot bijna 4 miljard Euro via private en publieke cofinanciering. Het ministerie van Economische Zaken coördineert de uitvoering van het beleid.</p> <p>Het budget is verdeeld over verschillende Operationele Programma's, en vervolgens over verschillende prioriteiten in die programma's. In veel programma's komt duurzame energie, innovatie en R&D als (onderdeel van) een prioriteit terug, maar zelden in combinatie. Een van de uitzondering is het programma voor Noord Nederland, waarin onder een van de prioriteiten ook de 'Ontwikkeling en stimulering van eco-innovaties, zoals alternatieve (duurzame) toepassingen energie' wordt genoemd. Verder is het budget gelabeld aan een codes, waarbij ook DE een EE budgetcodes hebben gekregen. Daaruit blijkt dat de volgende budgetten aan DE en EE zijn toegekend (niet noodzakelijkerwijs voor R&D):</p> <table border="1"> <tr> <td>Wind</td> <td>€5.048.600</td> </tr> <tr> <td>Solar</td> <td>€3.748.600</td> </tr> <tr> <td>Biomass</td> <td>€7.029.600</td> </tr> <tr> <td>Hydro/Geo/Other</td> <td>€5.388.600</td> </tr> <tr> <td>Totaal DE</td> <td>€21.215.400</td> </tr> <tr> <td>EE/Cogen/DSM</td> <td>€8.177.600</td> </tr> <tr> <td>Total DE+EE</td> <td>€29.393.000</td> </tr> </table> <p>Naast het Europese geld is altijd cofinanciering nodig vanuit nationale, regionale of lokale overheden.</p>	Wind	€5.048.600	Solar	€3.748.600	Biomass	€7.029.600	Hydro/Geo/Other	€5.388.600	Totaal DE	€21.215.400	EE/Cogen/DSM	€8.177.600	Total DE+EE	€29.393.000
Wind	€5.048.600														
Solar	€3.748.600														
Biomass	€7.029.600														
Hydro/Geo/Other	€5.388.600														
Totaal DE	€21.215.400														
EE/Cogen/DSM	€8.177.600														
Total DE+EE	€29.393.000														
Doelgroep	Afhankelijk van de prioriteiten in Operationele Programma's: Ondernemers, kennisinstellingen, overheden en andere organisaties in heel Nederland														
Aandachtsgebieden	Afhankelijk van de prioriteiten in de Operationele Programma's en voorwaarden gesteld bij het indienen van projecten.														
Criteria	Afhankelijk van de prioriteiten in Operationele Programma's														
Deadlines en procedures	Afhankelijk van de prioriteiten in Operationele Programma's														
Type Projecten	Afhankelijk van de prioriteiten in Operationele Programma's														
Bron en verdere informatie	EZ: http://www.ez.nl/Onderwerpen/Ruimte_voor_ondernemers/Structuurfondsen/														
Rol SenterNovem	Informatie en ondersteuning via EG-Liaison, naast coördinatie.														